

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง แนวทางการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 ในครั้งนี้ ผู้วิจัยดำเนินการวิจัยเป็น 2 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 ศึกษาสภาพการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2

1. ศึกษาเอกสาร แนวคิดและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
2. ศึกษาสภาพการบริหารสถานศึกษา (ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 83 คน และ ครู จำนวน 195 คน)

ระยะที่ 2 ศึกษาแนวทางการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2

1. สัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 9 คน
2. สรุปแนวทางการแนวทางการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2

ภาพที่ 3.1 สรุประยะการวิจัย

โดยมีรายละเอียดดำเนินการวิจัยแต่ละระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 ศึกษาสภาพการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2

1. วัตถุประสงค์

เพื่อศึกษาสภาพการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

2.1 ประชากร ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่ปฏิบัติหน้าที่ในสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 ในปีการศึกษา 2559 จำนวน 966 คน ประกอบด้วย 1) ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 146 คน และครู 2) ครู จำนวน 820 คน

2.2 กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 278 คน ได้แก่

2.2.1 ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 83 คน ที่ปฏิบัติหน้าที่ในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 ในปีการศึกษา 2560

2.2.2 ครู จำนวน 195 คน ที่ปฏิบัติหน้าที่ในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 ในปีการศึกษา 2560

ทั้งนี้ในการกำหนดกลุ่มตัวอย่างผู้วิจัยใช้ตารางสำเร็จรูปของ Krejcie and Morgan (1970, pp. 608-609) และการได้มาซึ่งกลุ่มตัวอย่างโดยการกำหนดสัดส่วนและทำการสุ่มอย่างง่ายจนได้จำนวนตามที่กำหนด

1. จำแนกโรงเรียนขนาดเล็กออกเป็นกลุ่ม โดยใช้อำเภอทั้ง 5 อำเภอ เป็นเกณฑ์แบ่งกลุ่ม ดังนี้ 1.1 โรงเรียนขนาดเล็กในอำเภอนาเชือก 1.2 โรงเรียนขนาดเล็กในอำเภอพยัคฆภูมิพิสัย 1.3 โรงเรียนขนาดเล็กในอำเภอนาปีนบุษย์ 1.4 โรงเรียนขนาดเล็กในอำเภอนาคู และ 5) โรงเรียนขนาดเล็กในอำเภอยางสีสุราช

2. กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างในแต่ละอำเภอ ตามสัดส่วนที่กำหนด

3. สุ่มกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้เทคนิคการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) ผลการสุ่มตัวอย่างแสดงดังตารางที่ 3.1

ตารางที่ 3.1

จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างของผู้บริหารโรงเรียนและครูสถานศึกษา ขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2

อำเภอ	ประชากร (คน)		กลุ่มตัวอย่าง (คน)	
	ผู้บริหารฯ	ครู	ผู้บริหารฯ	ครู
1. นาเชือก	36	200	21	49
2. พยัคฆภูมิพิสัย	32	173	17	39
3. วาปีปทุม	46	275	33	78
4. นาโดน	22	114	8	19
5. ยางสีสุราช	10	58	4	10
รวม	146	820	83	195

3. สถานที่

สถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 จำนวน 146 โรงเรียน

4. เครื่องมือและวิธีการสร้างเครื่องมือ

4.1 เครื่องมือการวิจัยในระที่ 1 คือ แบบสอบถาม เพื่อสอบถามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูในสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 เกี่ยวกับสภาพการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 โดยแบบสอบถามผู้วิจัยประยุกต์ใช้ของ พรทิพย์ บรรเทา (2558, น. 146-148) แบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามมีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist)

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2

สำหรับแบบสอบถามในตอนที่ 2 มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อยและน้อยที่สุด

4.2 การสร้างเครื่องมือในการวิจัย

4.2.1 ศึกษาทฤษฎี แนวคิด จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของสถานศึกษาขนาดเล็ก และแนวดำเนินการสร้างแบบสอบถามการวิจัย

4.2.2 ร่างแบบสอบถามเสนอต่อ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

4.2.3 สร้างแบบสอบถาม จากแบบสอบถามที่ผู้วิจัยผู้วิจัยประยุกต์ใช้และผ่านการพิจารณาจากอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์แล้ว ซึ่งเป็นแบบสอบถามที่มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) แบบลิเคอร์ท โดยผู้วิจัยกำหนดการแปลความหมาย ดังนี้

ระดับ 5 หมายถึง มีการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในระดับมากที่สุด

ระดับ 4 หมายถึง มีการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในระดับมาก

ระดับ 3 หมายถึง มีการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในระดับปานกลาง

ระดับ 2 หมายถึง มีการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในระดับน้อย

ระดับ 1 หมายถึง มีการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในระดับน้อยที่สุด

4.2.4 นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 คน ประกอบด้วยผู้บริหารการศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 จำนวน 1 คน และ ผู้อำนวยการสถานศึกษา จำนวน 2 คน เพื่อตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ของแบบถาม โดยการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence : IOC)

ในการวิเคราะห์หาค่า IOC (Index of item Objective Congruence) จากกรกำหนดระดับความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน ดังนี้

+ 1 เมื่อแน่ใจว่าข้อความนั้นมีความตรงกับนิยามศัพท์เฉพาะ

0 เมื่อไม่แน่ใจว่าข้อความนั้นมีความตรงกับนิยามศัพท์เฉพาะ

- 1 เมื่อแน่ใจว่าข้อความ นั้นมีความตรงกับนิยามศัพท์เฉพาะ

ผลการวิเคราะห์หาค่า IOC ครั้งนี้ปรากฏว่าข้อคำถามมีค่าตั้งแต่ .67 ถึง 1.00 ซึ่งสรุปได้ว่าเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ สามารถนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัยครั้งนี้ได้

4.2.5 นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try Out) กับผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้กำหนดทดลองใช้กับผู้บริหารสถานศึกษาและครูในสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 จากนั้นนำข้อมูลมาวิเคราะห์เพื่อหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ (Reliability) โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach) ผลการวิเคราะห์ พบว่าแบบสอบถามทั้งฉบับมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.92 ซึ่งสามารถนำไปเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัยได้

4.2.6 จัดพิมพ์แบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ เพื่อไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่าง

5. ระยะเวลา

ระหว่างเดือนกุมภาพันธ์ พ.ศ. 2560 ถึง เดือนพฤษภาคม พ.ศ. 2560

6. วิธีดำเนินการวิจัย

6.1 ศึกษาค้นคว้าเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับกรอบแนวคิดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และ ขอบข่ายภารกิจของสถานศึกษา 4 ด้าน ดังนี้ หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงซึ่งประกอบด้วย 3 ห่วงได้แก่ ความพอประมาณความมีเหตุผล การสร้างภูมิคุ้มกันที่ดี และ 2 เงื่อนไข ได้แก่ ความรู้ คุณธรรม และขอบข่ายภารกิจของสถานศึกษา 4 ด้าน คือ งานวิชาการ งานงบประมาณ งานบุคลากร และงานบริหารทั่วไป

6.2 กำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

6.3 สร้างแบบสอบถามการวิจัย

6.4 นำเสนอแบบสอบถามต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อตรวจสอบและให้ข้อเสนอแนะ จากนั้นปรับปรุงแก้ไขตามมีอาจารย์ที่ปรึกษาให้ข้อเสนอแนะ

6.5 หาคคุณภาพเครื่องมือ โดยการกำหนดคุณสมบัติผู้ทรงคุณวุฒิ และขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัยเพื่อขอความอนุเคราะห์เชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิในการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา จำนวน 3 คน เพื่อหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence : IOC) จากระดับความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ จากนั้นนำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา และหาค่า IOC แล้ว ไปทดลองใช้ (Try Out) เพื่อหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ (Reliability)

6.6 นำแบบสอบถามไปเก็บข้อมูลการวิจัยจากกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 278 คน คือ

1) ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 83 คน และ 2) ครู จำนวน 195 คน และได้รับแบบสอบถามกลับคืนจำนวน 258 ชุด คิดเป็นร้อยละ 92.80 ของแบบสอบถามทั้งหมด

7. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอนดังนี้

7.1 ขอนหนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูลจากสถานศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

7.2 ส่งหนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูลพร้อมแบบสอบถามไปยังกลุ่มตัวอย่าง พร้อมขอความร่วมมือให้ตอบแบบสอบถามแล้วส่งคืนภายใน 15 วันหลังจากได้รับแบบสอบถามแล้ว

7.3 นำแบบสอบถามที่ได้รับตอบกลับมา ไปตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์ของคำตอบ พร้อมลงรหัสกำกับ (Coding) แล้วจึงจะนำไปวิเคราะห์ข้อมูล

8. การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

ผู้วิจัยนำข้อมูลมาวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปและนำเสนอในรูปแบบตารางประกอบความเรียง โดยดำเนินการดังนี้

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับเพศ อายุและระดับการศึกษา โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) โดยการหาค่าความถี่และร้อยละ (Percentage) นำเสนอในรูปแบบตารางประกอบความเรียง

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์สภาพการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ของสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (Mean) และ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation : S.D) และนำเสนอข้อมูลในรูปแบบตารางพร้อมบรรยายสรุปผลการวิจัย

ระยะที่ 2 ศึกษาแนวทางการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ของสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา มหาสารคาม เขต 2

1. วัตถุประสงค์

เพื่อศึกษาแนวการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2

2. กลุ่มเป้าหมายที่ทำการศึกษา

กำหนดกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ คือ ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 9 คน เพื่อศึกษาแนวทาง โดยกำหนดคุณสมบัติของผู้ทรงคุณวุฒิ ดังนี้ 1) ผู้บริหารการศึกษาในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จำนวน 3 คน 2) ศึกษานิเทศก์ที่กำกับดูแลงานประกันคุณภาพการศึกษา จำนวน 2 คน 3) นักวิชาการ

ที่มีผลงานการศึกษาเกี่ยวกับการบริหารตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง จำนวน 2 คน และ

3) ผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนขนาดเล็กที่เป็นโรงเรียนต้นแบบในการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง จำนวน 2 คน (ดังรายชื่อในภาคผนวก)

3. สถานที่

สถานที่ตามที่คุณผู้ทรงคุณวุฒิกำหนด ในการสัมภาษณ์

4. เครื่องมือและวิธีการสร้างเครื่องมือ

4.1 เครื่องมือการวิจัยในระยะที่ 2 คือ แบบสัมภาษณ์ เพื่อศึกษาแนวทางการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 โดยใช้ในการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 9 คน

4.2 การสร้างเครื่องมือในการวิจัย

4.2.1 ศึกษาหลักการ แนวคิดที่เกี่ยวข้องในการสร้างแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-structure)

4.2.2 ร่างแบบสัมภาษณ์ นำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อตรวจสอบให้ข้อเสนอแนะ ปรับปรุงแก้ไข

4.2.3 สร้างแบบสัมภาษณ์ฉบับสมบูรณ์เพื่อนำไปสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิตามที่กำหนดไว้

5. ระยะเวลา

ระหว่างเดือนมิถุนายน พ.ศ. 2560 ถึง เดือนสิงหาคม พ.ศ. 2560

6. วิธีดำเนินการวิจัย

6.1 กำหนดคุณสมบัติของผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อศึกษาแนวทางการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2

6.2 สร้างแบบสัมภาษณ์ และนำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อตรวจสอบ พิจารณา และให้ข้อเสนอแนะ

6.3 ดำเนินการสัมภาษณ์กลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิ โดยขอหนังสือขออนุญาตให้นักศึกษาสัมภาษณ์จากบัณฑิตวิทยาลัย จากนั้นผู้วิจัยจะประสานงานกับผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อกำหนด วัน เวลา และสถานที่สัมภาษณ์

6.4 สรุปลงการสัมภาษณ์ เป็นความเรียงเพื่อนำเสนอผลการศึกษาแนวทางการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2

7. การเก็บรวบรวมข้อมูล

7.1 ขอนหนังสือจากสำนักงานบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม เพื่อขออนุญาต ให้ผู้วิจัยเข้าเก็บรวบรวมข้อมูลกับผู้ทรงคุณวุฒิ

7.2 ส่งหนังสือขอสัมภาษณ์พร้อมแนบเอกสารสัมภาษณ์ ส่งถึงผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 9 คน ก่อนล่วงหน้าวันสัมภาษณ์ เพื่อให้ผู้ทรงคุณวุฒิได้ศึกษาก่อน พร้อมทั้งประสานกับผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อกำหนดสถานที่ วัน เวลา ในการสัมภาษณ์ต่อไป

7.3 ดำเนินการสัมภาษณ์ โดยผู้วิจัยเดินทางไปสัมภาษณ์ด้วยตนเองตามสถานที่ วัน เวลา ที่ประสานไว้

8. การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

การวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์กลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิ เกี่ยวกับแนวทางการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 โดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) จากแบบสัมภาษณ์ แล้วสรุปเป็นความเรียง